

SMITTSANT

INFORMATION FRÅN SMITTSKYDD I NORRBOTTEN

SMITTSKYDD, NORRBOTTENS LÄNS LANDSTING, 971 89 LULEÅ, TELEFON 0920-28 43 30

Nr 3 – 2005

INNEHÅLL

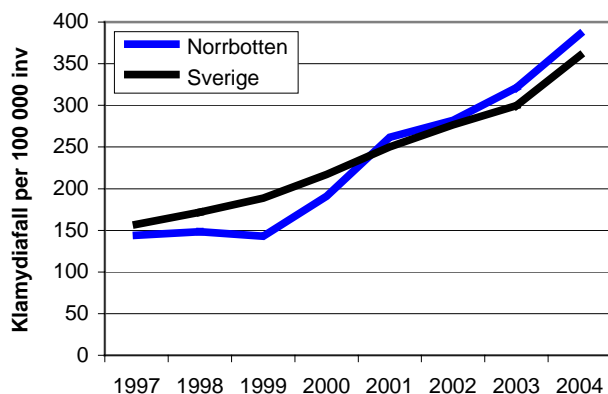
Klamydiaepidemin bland tonåringar i Norrbotten.....	1
<i>Regionala skillnader</i>	<i>2</i>
<i>Smittspårning</i>	<i>2</i>
<i>Tonåringars kunskaper om sexuellt överförda infektioner</i>	<i>3</i>
<i>Undervisning om sexuellt överförda infektioner i skolan.....</i>	<i>4</i>
Otillåten publicering av klinikkoder på insidan	4

Klamydiaepidemin bland tonåringar i Norrbotten

För femte året i rad ökar antalet rapporterade fall av klamydia i Norrbotten. Ökningen är något större i Norrbotten än i övriga landet, se figur 1. Den 25 %-iga ökning av antalet rapporterade klamydiafall, som noterades i Norrbotten mellan 2003 och 2004, kan nästan helt hänföras till en ökning bland tonåringar.

Klamydia är bara en av flera sexuellt överförda infektioner (STI). Eftersom klamydia är en anmälningspliktig sjukdom enligt lag vet vi att antalet fall ökar. Det är mycket troligt att även andra STI, t ex kondylom och herpesinfektioner, ökar på motsvarande sätt.

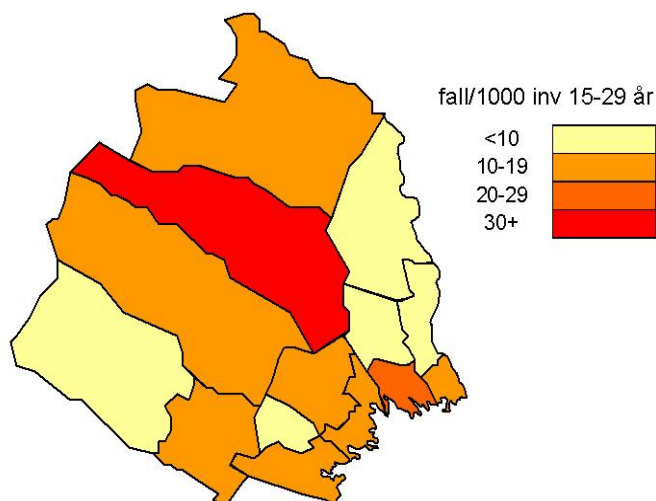
Klamydia ökar bl a risken för ofrivillig barnlöshet och utomkvedshavandeskap. Andra STI, t ex infektioner med vissa kondylomvirus, ökar risken för genital cancer. Det är mot den bakgrunden mycket allvarligt att unga människor i allt högre utsträckning, genom att ha oskyddat sex, utsätter sig för risken att få framtida men. Vi måste bli mycket bättre på att förmedla denna kunskap till länets tonåringar.

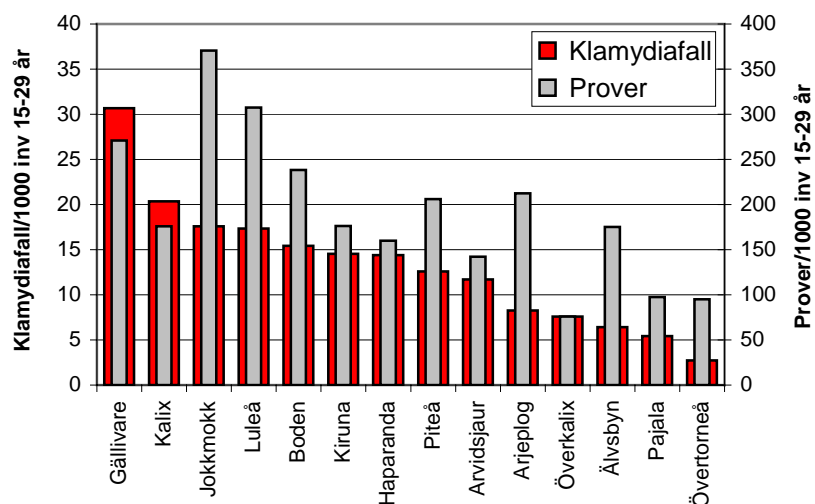
Figur 1. Klamydiaincidenser i Norrbotten jämfört med riket.

Regionala skillnader

En av de uppgifter som efterfrågas vid rapportering av anmälningspliktig sjukdom enligt smittskyddslagen är smittort. I 91 % av 2004 års kliniska anmälningar avseende klamydia hade uppgift om smittort angetts. Figur 2 visar kommunvisa incidenser i åldersgruppen 15-29 år, baserat på de rapporter där smittort angetts. Antalet prover för analys avseende klamydia varierar högst väsentligt i länet, se figur 3. En hög provtagningsfrekvens ger givetvis bättre förutsättningar att finna fler infekterade personer. Den höga andelen klamydiapositiva prover i Gällivare, trots hög provtagningsfrekvens, talar för att även andra faktorer ligger bakom den höga incidensen i kommunen.

Figur 2. Klamydiaincidenser bland personer i åldern 15-29 år, uppdelning per kommun.

Figur 3. Jämförelse mellan provtagningsfrekvens och klamydiaincidens, uppdelning per kommun.

Smittspårning

Klamydia är en smittspårningspliktig sjukdom enligt smittskyddslagen. Eftersom klamydiainfektioner ofta är asymtomatiska, är en väl fungerande smittspårning kring kända fall extra viktigt för att hitta smittbärare. Sedan nyår inhämtas, via ett formulär,

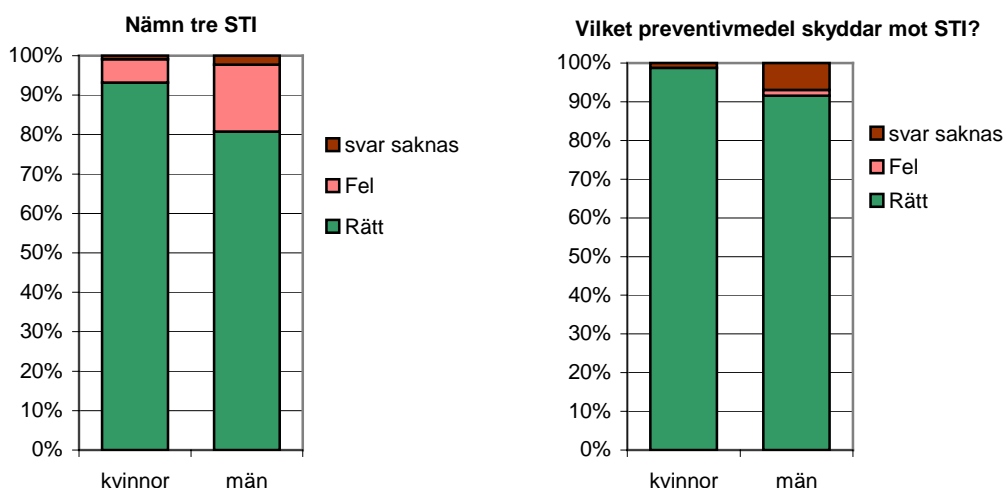
kompletterande information om bl a smittspårning kring alla nya klamydiafall i Norrbotten. Vi kan på så sätt skapa oss en uppfattning om det finns brister i smittspårningen. Av de uppgifter vi hittills fått in framgår att smittspårning kring fall av klamydia i Norrbotten i genomsnitt bedrivs 8 månader tillbaka och att man spårar 2 partners per indexfall. Detta talar för att vi har en ganska bra kvalitet på smittspårningen. Målet bör dock vara att i genomsnitt finna ca 3 partners per indexfall.

Tonåringars kunskaper om sexuellt överförda infektioner

Landstingets arbetsgrupp mot sexuellt överförda infektioner gav information i en av montrarna på Noliamässan "utbildning och framtid" den 16-17 februari i Piteå, se figur 4. Mässan var riktad till länets gymnasieelever och hade ca 4600 besökare. I samband med informationen delades en enkät ut med frågor om sexuellt överförda infektioner (STI). Det visade sig att flickorna överlag hade bättre kunskaper än pojkarna, se figur 5. Men, att kondom skyddar mot sexuellt överförda infektioner, t ex klamydia, kände de flesta till. Likväl ser vi den största ökningen av klamydia i just den här åldersgruppen.

Figur 4. Miljöbilder från Noliamässan "utbildning och framtid"

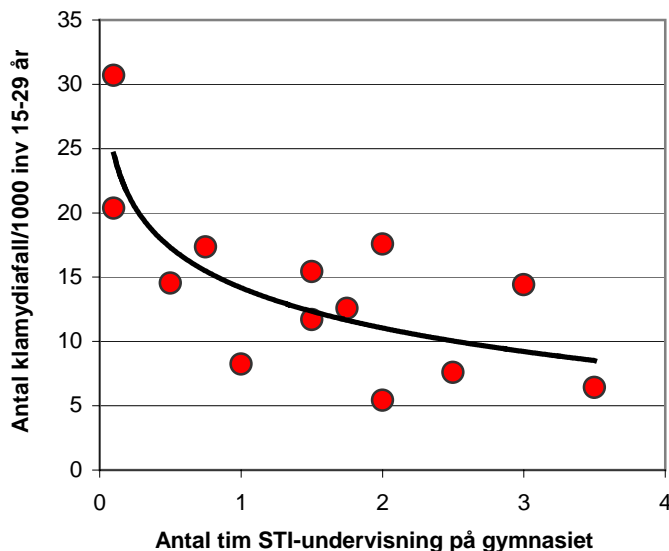
Figur 5. Exempel på frågor och svar om STI vid Noliamässan "utbildning och framtid".

Undervisning om sexuellt överförda infektioner i skolan

Som tidigare nämnts, ses för närvarande den största ökningen av klamydia bland tonåringar. Att t ex via ungdomsmottagningar och skolor intensifiera informationen till ungdomar om riskerna med oskyddat sex måste därför ses som mycket angeläget.

Uppgifter från rektorer (motsvarande) har givit oss en bild, om än något fragmentarisk och grov, över kvalitet och kvantitet på STI-undervisningen vid länets gymnasieskolor. Figur 6 visar att det föreligger ett samband mellan smittspridning och den tid som, enligt de svar vi erhållit, avsatts för undervisning om STI i länets kommuner. Ju längre tid som avsatts för sådan undervisning desto mindre spridning av klamydia har setts.

Som hjälp till de skolsköterskor, kuratorer och barnmorskor som undervisar elever på högstadier och gymnasieskolor i länet kommer det under hösten att erbjudas en utbildning. Målsättningen med utbildningen är att ge en ökad kunskap om hur man når ut med information till unga människor, och en uppdatering om utvecklingen inom området sexuellt överförda infektioner. Vi hoppas att detta leder till en ökad satsning på information till ungdomar om sexuellt överförda infektioner.

Figur 6. Samband mellan tid avsatt för undervisning om STI och klamydiaincidens. Länets kommuner representeras av fyllda ringar.

Otillåten publicering av klinikkoder på insidan

Vi har till vår förvåning noterat att några enheter valt att på sina hemsidor på insidan publicera enhetens klinikkod, som används vid rapportering av anmälningspliktiga sjukdomar enligt smittskyddslagen. Poängen med klinikkoden är att tillförsäkra en hög säkerhet i anmälningssystemet. Koderna ska hanteras så att obehöriga inte får tillgång till dem. **Det är givetvis inte tillåtet att publicera dessa säkerhetskoder!**

Anders Österlund
smittskyddsläkare

Ingrid Hollsten
smittskyddssköterska

Inga-Lill Lundqvist
smittskyddssekreterare